

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 1 april 2020

Mål nr

Ö 2628-19

PARTER

Klagande

Skatteverket

171 94 Solna

Ombud: Verksjuristen MZ

Motpart

AH

Ombud: Jur.kand. PS

SAKEN

Utmätning av lös egendom

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts beslut 2019-04-24 i mål ÖÄ 9074-18

Dok.Id 176429

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax -	08:45–12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15–15:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstodomstolen.se	

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Skatteverket har yrkat att Högsta domstolen ska fastställa Kronofogdemyndighetens beslut om utmätning.

AH har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

SKÄL

Frågan i målet

1. Frågan i målet är om utbetalad ersättning enligt lagen (1977:266) om statlig ersättning vid ideell skada m.m. (ersättningslagen) är skyddad från utmätning.

Bakgrund

2. AH skadade benet genom en olycka under en fotbollsmatch när han var intagen på en kriminalvårdsanstalt. Till följd av skadan beslutade Kammarkollegiet i april 2018 att AH skulle få ersättning för lyte och men, bl.a. innefattande kvarstående ärr, med sammanlagt 54 000 kr enligt ersättningslagen. Kammarkollegiet betalade ut medlen. De sattes in på AHs konto för omhändertagna medel som administreras av Kriminalvården.

3. Kronofogdemyndigheten utmätte de inestående medlen. Sedan AH överklagat Kronofogdemyndighetens beslut hävde tingsrätten utmätningens beslutet. Tingsrätten ansåg att de utmätta medlen skulle undantas från utmätning med stöd av 15 kap. 10 § försäkringsavtalslagen (2005:104). Hovrätten har bedömt att medlen ska vara skyddade från utmätning med stöd av 5 kap. 6 § utsökningsbalken och har avslagit överklagandet.

Rättsliga utgångspunkter

Skydd mot utmätning av ersättning för personskada

4. Enligt 4 kap. 2 § första stycket utsökningsbalken får egendom utmätas i den mån den inte är undantagen på grund av bestämmelse i utsökningsbalken eller på grund av särskild föreskrift. I 5 kap. anges flera undantag från utmätning, bl.a. med hänsyn till gäldenärens behov och på grund av egendomens beskaffenhet. Enligt 5 kap. 7 § andra stycket undantas ett utbetalat skadestånd som tillkommer gäldenären med anledning av personskada från utmätning om medlen hålls avskilda och skadeståndet ska tillgodose ett kvarstående försörjningsbehov eller i annat fall om mindre än två år har förflutit från utbetalningen.

5. I flera andra författningar, exempelvis i 32 § brottsskadelagen (2014:322) och 32 § trafikskadelagen (1975:1410), finns förbud mot utmätning av ersättning för personskada som hänvisar till bestämmelsen i 5 kap. 7 § andra stycket utsökningsbalken.

6. Undantag från vad som får utmätas uppställs också i försäkringsavtalslagen. Enligt 15 kap. 10 § undantas utbetald ersättning från en sjuk- eller olycksfallsförsäkring, i den mån beloppet hålls avskilt, om beloppet ska tillgodose gäldenärens försörjningsbehov eller fullgörande av underhållsskyldighet eller om mindre än två år har gått sedan utbetalningen skulle ha skett.

7. Motsvarande gäller enligt 18 kap. 16 § och 20 kap. 14 § försäkringsavtalslagen beträffande ersättning för personskada till en anställd på grund av en kollektivavtalsgrundad ansvars- eller personförsäkring (se även 19 kap. 25 § beträffande grupppersonförsäkring). De kollektivavtalsgrundade försäkringarna ger ett skydd mot arbetsskador som kompletterar den allmänna arbetsskadeförsäkringen reglerad i socialförsäkringsbalken (se SOU 2017:25

s. 66). För det statliga området gäller avtal om ersättning vid personskada (PSA). En ersättning enligt PSA åtnjuter alltså motsvarande skydd mot utmätning som gäller för ersättning på grund av en individuell olycksfallsförsäkring.

8. En skadeersättning kan åtnjuta skydd mot utmätning trots att det i lag saknas en uttrycklig hänvisning till ett utmätningsförbud. Exempelvis har en utbetalning enligt lagen (2012:663) om ersättning på grund av övergrepp eller försummelser i samhällsvården av barn och unga i vissa fall, jämförts med skadestånd för personskada och åtnjuter skydd mot utmätning enligt de förutsättningar som anges i 5 kap. 7 § andra stycket utsökningsbalken (se ”Upprättelseersättningen” NJA 2018 s. 49).

Ersättning för personskada enligt ersättningslagen

9. Ersättningslagen gäller enligt 1 § för dem som är försäkrade för statligt personskadeskydd enligt 7 kap. 2 § socialförsäkringsbalken – bl.a. totalförsvarsppliktiga och intagna på kriminalvårdsanstalt – för skador som anges i 43 kap. (samt 87 och 88 kap.) socialförsäkringsbalken.

10. Skyddet är beträffande förmåner och belopp kopplat till PSA (se 2 § första stycket ersättningslagen). Härigenom kompletterar lagen det statliga personskadeskyddet på samma sätt som PSA kompletterar den allmänna arbetsskadeförsäkringen, bl.a. så att ersättning för ideell skada kan utgå.

11. Ersättningslagen innehåller inte någon bestämmelse om utmätningsförbud. Inte heller görs i lagens förarbeten några uttalanden i frågan. Av förarbetena framgår emellertid att full likställdhet är avsedd mellan dem som är försäkrade enligt PSA och dem som åtnjuter förmåner enligt lagen. (Se prop. 1976/77:64 s. 132.)

12. En utbetalning med stöd av regleringen i ersättningslagen bör därför åtnjuta motsvarande skydd mot utmätning som gäller för en ersättning baserad

på PSA enligt de förutsättningar som anges i 15 kap. 10 § försäkringsavtalslagen.

Bedömningen i detta fall

13. Den ersättning enligt ersättningslagen som har betalats ut till AH ska jämföras med utbetalda medel för personskada från en kollektivavtalsgrundad försäkring. Medlen är skyddade från utmätning om förutsättningarna enligt 15 kap. 10 § försäkringsavtalslagen är uppfyllda. I frågan om medlen hållits avskilda gör Högsta domstolen samma bedömning som hovrätten. Vid tidpunkten för Kronofogdemyndighetens beslut om utmätning förelåg alltså hinder mot utmätning.

14. Högsta domstolen avslår därför överklagandet.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit: justitieråden Johnny Herre, Erik Nymansson, Malin Bonthron, Eric M. Runesson (referent) och Stefan Reimer
Föredragande justitiesekreterare: Malin Hjalmarson